

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
SOCIALINĖS POLITIKOS GRUPĖ
PAŽYMA

**DĖL VYRIAUSYBĖS 2017 M. KOVO 1 D. NUTARIMO NR. 149 „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS MOKSLO IR STUDIJŲ ĮSTATYMO ĮGYVENDINIMO“ PAKEITIMO
PROJEKTO** (toliau – Projektas)

(TAP-20-58; TAIS Nr.: 21-18473)

2021-01-22 Nr. NV-140

Vilnius

Projekto rengėjas: Švietimo, mokslo ir sporto ministerija (toliau – ŠMSM).

Projekto tikslas: patikslinti norminių studijų krypties (studijų programų grupės) studijų kainų apskaičiavimo nuostatas.

Dabartinė situacija. Galiojančios norminės studijų kainos, taikomos valstybės finansuojamų studentų studijoms apmokėti, tik iš dalies dengia realias studijų organizavimo išlaidas, o finansavimas, tenkantis vienai studijų vietai, yra vienas mažiausių EBPO.

Parama studentams ir lėšos, skiriamos studentų skatinimui, iki šiol nėra pakankamos, jos nepatenkina minimalių poreikių.

Šiuo metu universitetinių studijų kainos yra grupuojamos į 8 grupes, o kainų atotrūkis tarp didžiausios ir mažiausios kainos yra daugiau nei 9 kartai. Didelė kainų įvairovė ypač apsunkina tarpkryptinių studijų programų kūrimą ir jų priskyrimą tam tikrai studijų kryptiai.

Egzistuoja didelis atotrūkis tarp norminių universitetinių ir koleginių studijų kainų. Be to, yra įtvirtintas atotrūkis tarp universitetams ir kolegijoms skiriamų lėšų prekėms ir paslaugoms, susijusioms su studijomis. Universitetams nustatyta kainų dedamoji šioms išlaidoms yra 5,8 bazinės socialinės išmokos (toliau – BSI) (t. y., 232 EUR), kolegijoms – 4,0 BSI (t. y., 160 EUR).

Iki šiol nėra nustatyta trumpųjų studijų (ISCED 5) kaina, o kainų nustatymas yra viena iš sąlygų pradėti vykdyti tokias studijas. Trumposios studijos įtvirtintos Mokslo ir studijų įstatymo pakeitimu 2018 m.

Projekto esmė, nauda. Projektu siūloma:

- Padidinti kainų dedamosios, susijusios su išlaidomis studentams skatinti, dydį nuo 4 BSI iki 4,5 BSI (t. y., nuo 160 iki 180 EUR)
- Didinti kainų dedamąją, skirtą koleginių studijų bazinėms išlaidoms prekėms ir paslaugoms, iki 5,8 BSI (t. y., 232 EUR).
- Didinti universitetinių studijų kainas mažinant kainų grupių skaičių iki 5 ir tikslinant atskirų studijų kryptių priskyrimą joms (norminių studijų kainų apskaičiavimo koeficientai svyravo tarp 1,11 ir 11,06, siūloma nustatyti koeficientus nuo 1,78 iki 11,94).
- Didinti koleginių studijų kainas (norminių studijų kainų apskaičiavimo koeficientai svyravo tarp 1,13 ir 5, siūloma nustatyti koeficientus nuo 1,27 iki 5,41).
- Keisti dedamąsias, naudojamas apskaičiuojant antrosios pakopos (buvo 7,29, nustatoma 7,69 studijų kainos bazinio dydžio) ir rezidentūros (buvo 18,98, nustatoma 16,68 studijų kainos bazinio dydžio) studijų normines kainas
- Nustatyti, kad trumpųjų studijų nuolatinės formos studijų kainos atitinka koleginių pirmosios pakopos studijų kainas.

ŠMSM teigimu, Projektas 2021 m. bus įgyvendinamas iš ŠMSM skirtų valstybės biudžeto asignavimų. Papildomų lėšų poreikis 2022-2027 m. iš viso 33 726 tūkst. EUR.

Patvirtinus Projektą, norminių studijų kainų bazinis dydis universitetuose bus 1375,55 EUR (buvo 1363,31 EUR), kolegijose – 1275,33 EUR (buvo 1193,45 EUR). Švietimo, mokslo ir sporto ministro įsakymu bus patvirtintos 2021 m. norminės atitinkamos studijų krypties (studijų programų grupės) studijų kainos.

Numatoma nauda: nustatytos norminės studijų kainos geriau atitiks studijų finansavimo poreikius.

Atitiktis Vyriausybės programai: Projektas susijęs su Vyriausybės programos projekto „Aukščiausios kokybės, tarptautiškos ir prieinamos studijos“ iniciatyvoje „Aiškos universiteto ir kolegijų misijos“ įtvirtintu siekiu užtikrinti racionalų skiriamų valstybės asignavimų panaudojimą aukščiausiai studijų kokybei pasiekti.

Derinimas: projektas darbo tvarka derintas su Lietuvos universitetų rektorių konferencija (toliau – LURK), Lietuvos kolegijų direktorių konferencija, Lietuvos studentų sąjunga (toliau – LSA). Į didžiąją dalį pasiūlymų ir pastabų atsižvelgta arba Projekto lydraštyje pateikti paaiškinimai.

Dalykinio vertinimo išvada. Siūlome svarstyti *tarpinstituciniame pasitarime* ir patikslinti Projektą pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės išvadoje Nr. NV-139 pateiktas redakcinio pobūdžio pastabas. Taip pat teikiame šias pastabas ir pastebėjimus:

- Prašytume projektą suderinti su Teisingumo ir Finansų ministerijomis.
- Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvoje vykdomos tik pirmosios pakopos kolegines studijas, siūlytina koreguoti Projekto 4 punktu keičiamą aprašo 9 punktą, išbraukiant žodžius „pirmosios pakopos“.
- Pritariame LSA (kartu su Lietuvos moksleivių sąjunga) ir LURK pastebėjimui, kad siūlomi norminių studijų kainų padidinimai gali neigiamai atsiliiepti studijų prieinamumui. Atkreiptinas dėmesys, kad, padidėjus norminėms studijų kainoms, tuo pačiu studijos brangs valstybės nefinansuojamas studijų vietas besirenkantiems studentams. Be to, kaip pažymima Projekto lydimajame rašte, dėl ribotų finansavimo galimybių 2021 m. būtų sumažintas (lyginant su 2020 m.) valstybės finansuojamų studijų vietų skaičius universitetuose, o kolegijose valstybės finansuojamų studijų vietų skaičius nesikeistų. Pažymėtina, kad šios dvi aplinkybės gali užkirsti kelią įgyvendinti Vyriausybės programoje įtvirtintą siekį, kad *visi* norintys ir studijoms pasirengę žmonės turėtų sąlygas studijuoti, nepriklausomai nuo jų gyvenamosios vietos ir šeimos finansinės padėties. Prašytume paaiškinti, kaip bus valdomos šios rizikos.
- Išlieka aktualus LURK pastebėjimas dėl finansavimo tarp skirtingų aukštųjų mokyklų disproporcijų ir dėl to kilsiančios rizikos užtikrinti studijų kokybę jose įtvirtinus šiuo Projektu siūlomus pakeitimus.
- Kyla abejonių, ar norminių studijų kainų dedamosios, susijusios su išlaidomis studentams skatinti, padidinimas 0,5 BSI (t. y., 20 EUR) iš tiesų reikšmingai pakeis paramos studentams sistemos neadekvatumą realiai situacijai. Siūlytina visas studentų skatinimo ir paramos priemones svarstyti kaip vientisą sistemą ir užtikrinti šios sistemos tvarumą.

Socialinės politikos grupės patarėja

Nijolė Putrienė